

OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica
Savska cesta 10
4264 Boh. Bistrica

POPEL' SE

Turistična naloga

37. državni festival Turizmu pomaga lastna glava

Tema: Športna doživetja bogatijo mladinski turizem

Avtorji naloge:

7. a: Hana Debelak, Daša Gumzej, Laura Kuhar

7. b: Alja Čuden, Gaja Arh, Lucija Cvetek, Žana Golja, Nika Korošec

8. a: Jasna Cundrič, Ana Mikelj, Tinkara Šmit Režek, Daša Štros

8. b: Ožbalt Dobravec, Iza Klešnik, Klara Pertnač, Marcel Preželj, Sara Taler, Tina Urh

9. a: Marcel Kal Kelc, Katja Smukavec, Jure Zakrajšek, Žiga Žmitek

9. b: Lučka Markež Sodja, Klemen Sitar

9. c: Maša Cesar, Tina Sodja Preželj

Mentorji: Martina Mašič Sabalić, Anže Krek, Barbara Vevar, Nejc Pogačnik, Eva Vavroš

Bohinjska Bistrica, januar 2023

ŠOLA: OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica, Savska cesta 10, Bohinjska Bistrica

NASLOV TURISTIČNE NALOGE: Popel' se

AVTORJI:

7. a: Hana Debelak, Daša Gumzej, Laura Kuhar

8. a: Jasna Cundrič, Ana Mikelj, Tinkara Šmit Režek, Daša Štros

8. b: Ožbalt Dobravec, Iza Klešnik, Klara Pertnač, Marcel Preželj, Sara Taler, Tina Urh

9. a: Marcel Kal Kelc, Katja Smukavec, Jure Zakrajšek, Žiga Žmitek

9. b: Lučka Markež Sodja, Klemen Sitar

9. c: Maša Cesar, Tina Sodja Preželj

MENTORJI:

Martina Mašič Sabalić, prof. razrednega pouka

Anže Krek, prof. fizike in tehnike

Barbara Vevar, prof. biologije in gospodinjstva

Nejc Pogačnik, prof. športa

Eva Vavroš, mag. prof. raz. pouka z angleščino

Povzetek

V Bohinju je bil v preteklosti in je še danes poudarek na pridobivanju turističnih gostov s ponujanjem športnih aktivnosti. Ker ima vsak izmed nas doma kolo, rolko, skiro, rolerje in ker je t. i. kolopark izredno atraktiven med mladimi, smo si zamislili, da bi se v našem okolju zgradil eden najboljših koloparkov v Sloveniji. S tem želimo najprej pritegniti k večjemu gibanju domačine in turiste, ki obišejo naš kraj. Nahajal bi se v športnem parku, ki ga bo gradila za šolo Občina Bohinj. Naš kolopark bi vseboval različne proge, ki bi bile primerne za vse. Najzanimivejša bi bila tekmovalna proga, ki bi imela tudi merilnik časa. Najboljši tekmovalec tedna bi prejel promocijsko majico in energijske ploščice Čokomalina, ki smo jih izdelali za dodatno promocijo našega koloparka.

Ključne besede: kolopark, kolo, Bohinj, mladi, šport, energijska ploščica, kolesarska oprema

Zahvala

Zahvaljujemo se kuharju Jožetu Godcu, lastniku gostilne Resje, ki nam je pomagal pri izdelavi energijske ploščice Čokomalina. Prav tako hvala Mariji Heleni Logar za lekturo turistične naloge in Maruši Velički, ki je predstavila športni projekt Občine Bohinj in odobrila vključitev našega projekta v občinski projekt.

Kazalo vsebin

1 Uvod	5
2 Razvijanje ideje	6
3 Cilji turistične naloge	6
4 Mladi in šport.....	6
5 Vpliv športa na zdravje.....	7
6 Zgodovina športnih objektov v bohinju	8
7 Kolopark oziroma "pumptrack" Pampi.....	12
7.1 Proga.....	15
7.2 Primerno kolo	16
7.3 Kolesarska oprema	17
8 Energijska ploščica	17
9 Logo	21
10 Slogan	22
11 Marketing	22
12 Sponzorstvo	23
13 Tržnica.....	24
14 Zaključek	26
15 Viri in literatura	26

Kazalo slik

Slika 1: Primer kolopark proge (Vir: Google).....	13
Slika 2: Primer velikega modernega parka, kot si ga želimo (Vir: www.as.com)	14
Slika 3: Pozicija športnega parka (Vir: Google maps).....	14
Slika 4: Lokacija koloparka Pampi v športnem parku (Vir: Google maps)	15
Slika 5: Tekmovanje v koloparku (Vir: www.thejonescenter.net)	16
Slika 6: Primer otroške proge (Vir: www.alliancease.com)	16
Slika 7: Primer primernega kolesa za kolopark (Vir: Google)	17
Slika 8: Žitna ploščica (foto: B. Vevar)	19
Slika 9: Postopek izdelave vrečke (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)	20
Slika 10: Primer prve nalepke 1. stran (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica).....	20
Slika 11: Primer prve nalepke 2. stran (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica).....	20
Slika 12: Primer druge nalepke 1. stran (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)	21
Slika 13: Primer druge nalepke 2. stran (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)	21
Slika 14: Logo športnega parka (foto: G. Arh).....	22
Slika 15: Pogovor z Marušo Velički o športnem parku (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)	24
Slika 16: Maketa proge na tržnici (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)	25

1 Uvod

Območje Bohinja je bilo že v preteklosti turistom zanimivo zaradi različne športne ponudbe in aktivnosti, kot so pohodništvo, hribolazenje, smučanje, plezanje, čolnarjenje, tek na smučeh, smučarski skoki, kolesarjenje ... Te aktivnosti so v našem kraju še danes aktualne.

Razmišljali smo, kaj trenutno najbolj pritegne mlade in kako bi jih spodbudili k še večjemu gibanju na svežem zraku, kar tudi pozitivno vpliva na telesno zdravje. Seveda smo razmišljali tudi o tem, kaj bi zanimalo in privabilo turiste. Prišli smo na idejo t. i. koloparka, saj ima vsak doma kolo, skiro, rolerje ali rolko. Prav tako so mladi za to vrsto parka zelo zainteresirani. Umestili bi ga v športno središče, ki ga bo gradila Občina Bohinj. S tem ne bi dodatno posegali v uničevanje naravnih površin. Želimo, da je okolju čim bolj prijazen. Poimenovali smo ga Pampi. Prvotno bi bil kolopark namenjen domačinom, a ker se v bližini nahajajo apartmaji in hoteli, bi s promocijo privabili tudi turiste. Kolopark bi izpopolnili do te mere, da bi postal eden najboljših koloparkov v Sloveniji, zato bi sam park dodatno privabil turiste v Bohinj. Vseboval bi različne proge, najatraktivnejša pa bi bila tekmovalna proga. Na tej progi bi ponudili možnost tekmovanja z merjenjem časa. Izbrali bi tedenskega zmagovalca, ki bi dobil promocijsko majico *V Bohinju najboljše pumpam* in pet energijskih ploščic Čokomalina, ki smo jih izdelali. Namen energijske ploščice je dodatna promocija našega koloparka. Čokomalina bi se prav tako prodajala v koloparku. Obiskovalci bi imeli tudi možnost izposoje kolesa in opreme. Kolopark bi promovirali na različnih socialnih omrežjih, z deljenjem letakov na prireditvah, radiu, z logom in sloganom *Popel' se*.

Turistično tržnico bomo izdelali, tako da bo predstavljala del koloparka in bo čim bolj zabavna. Obiskovalci se bodo lahko preizkusili v vožnji s kolesom in tako dobili vpogled, kako izgleda vožnja v koloparku, ter poskusili Čokomalino.

2 Razvijanje ideje

Naša ideja se je pričela razvijati prvo uro izbirnega predmeta turistična vzgoja (TVZ). Prvotno smo si zamislili stezo *downhill*, ki bi poleti potekala po smučišču Kobla. Ta ideja ni bila izvedljiva, saj tam pozimi poteka smučišče, zato smo se odločili za *pumptrack* – kolopark, ki bo postavljen za našo šolo. Poleg *pumptracka* – koloparka bodo stala tudi druga športna igrišča, ki jih bo zgradila Občina Bohinj v sklopu svojega projekta. S to idejo se je razvijala tudi naša energijska ploščica. Pripravljale so jo učenke TVZ in učenke, ki sodelujejo pri projektu Turizmu pomaga lastna glava, ter Jože Godec na dodatnih urah v učilnici gospodinjstva.

3 Cilji turistične naloge

S turistično nalogo smo želeli:

- spodbujati mlade h gibanju;
- raziskati športno ponudbo za mlade v Bohinju;
- raziskati vpliv športa na zdravje;
- raziskati šport v Bohinju skozi zgodovino;
- razviti idejo športnega parka za mlade v Bohinjski Bistrici;
- razviti turistični produkt, povezan s športom;
- najti načine promoviranja in sponzoriranja našega produkta;
- ustvariti logo in slogan;
- izvirno poimenovati kolopark;
- oblikovati turistično tržnico.

4 Mladi in šport

Ob svetovnem dnevu gibanja (10. maja) so strokovnjaki z Inštituta za varovanje zdravja Republike Slovenije povedali, da je za zdravo življenje zelo pomembno, da se dovolj gibljemo. Dodali so, da mora otrok trikrat na teden telovaditi najmanj eno uro ter veliko piti navadne vode. Koristne aktivnosti za otroke so hoja, tek, kolesarjenje, rolanje ter veliko več. V kombinaciji s tem za krepitev otrokovih mišic priporočajo, da se plazijo, plezajo, dvigujejo, spuščajo, potiskajo, vlečejo, hodijo navzgor in navzdol ter po ravnem. Za krepitev otrokovih kosti pripomorejo aktivnosti, kot so sonožni in druge vrste poskoki ter tek. Če se otrok premalo giblje, priporočajo, da večkrat

organiziramo krajši ali daljši družinski izlet ali pa se odpravimo v bližnji gozd, na travnik ali hrib (N. K., 2012).

Mladi se ukvarjajo z različnimi športi. Največ se jih ukvarja z nogometom, ki je na 9. mestu (9,5 %), s košarko (na 11. mestu – 8,2 %), z odbojko (na 13. mestu – 7,6 %), aerobiko (na 14. mestu – 6,8 %) in rolanjem (na 18. mestu – 4,5 %). Ukvarjajo se tudi z baletom, plezanjem, zimskimi športi, kot so tek na smučeh, smučanje, drsanje, bordanje, ter poletnimi športi, kot sta plavanje, vožnja s kanujem ... Skoraj vsak otrok ima vsaj eno izvenšolsko dejavnost (Šrot, 2011).

Ko so bile zaprte šole, so se otroci manj gibali, zato so se tudi počasneje razvijali. Tudi šolski uspeh v športu se je poslabšal. Gibanje je upadlo kar za 13 %. Najpogostejši upad so zaznali pri 9-, 10-, 11-letnikih, ki sicer spadajo med najbolj telesno dejavne otroke (SLOfit, 2020).

Večina mladih ima ob vstopu v obdobje po otroštvu že postavljene temelje v športu. Vendar ti niso pri vsakem otroku enako močni. Različne izkušnje in temelje so pridobili v času šolske športne vzgoje, v športnih klubih, a v prvi vrsti gre za podporo staršev in družine. Podporo lahko starši kažejo na različne načine, da jim, na primer, omogočajo prevoz na športne lokacije ali treninge. Športni klubi omogočajo treninge za določen šport, s katerim se otrok želi ukvarjati, ne glede na to, koliko je otrok telesno pripravljen (Kališnik, 2021).

Tudi športna aktivnost staršev vpliva na aktivnost otrok. Če se starši ukvarjajo s športom – na primer gredo ven na tek ali na kolo, v hribe ali pa samo večkrat na sprehod –, bodo tudi njihovi otroci čez čas začeli z njimi hoditi ven in se gibati. Najpomembnejši razlogi, da se otroci uvrstijo v športne dejavnosti, so, da se otrok zabava, da bo zdrav, da bo izpopolnil svoje spretnosti in se naučil novih. Starši so tisti, ki otroka vpeljejo v določeno športno vadbo oziroma športno panogo in mu tako nudijo možnost za športno udejstvovanje (Tomc, 2010).

5 Vpliv športa na zdravje

Za ohranjanje zdravja sta pomembna predvsem prehranjevanje in telesna aktivnost (šport). Prav tako je športna aktivnost nujno potrebna za skladen razvoj otroka in mladostnika. Za ohranjanje zdravja je ključnega pomena, da smo aktivni skozi vse življenje. Gibanje vpliva na možgane, tako da izboljša koncentracijo in miselno zmogljivost, poveča pa se tudi sposobnost učenja. Z gibanjem se izboljšajo naše

gibalne sposobnosti (koordinacija, moč, hitrost, vzdržljivost, gibljivost ...). Športna aktivnost preprečuje čezmerno telesno težo, ker se zmanjšuje ali odpravi množenje maščob v telesu. Poveča se delež mišične in zmanjša delež maščobne mase. Športna aktivnost ohranja lepo postavo, izboljša se splošni zunanji videz. Srce deluje varčneje in učinkoviteje, ker se poveča in okrepi. Ob naporu frekvenca srčnega utripa počasneje narašča in se po naporu hitreje vrne v normalno stanje. Boljša je prekrvavitev v mišicah, zaradi česar se izboljša oskrba mišic s kisikom in hranljivimi snovmi. Poveča se število rdečih krvnih celic. Žilni sistem ostane dlje časa prožen in prehoden (Šport in zdravje). Šport je za zdravje pomemben tudi zato, ker zmanjšuje tveganje za bolezni in smrt. Pomaga ohraniti zdrave kosti, mišice in sklepe.

Lajša tudi bolečine v hrbtu in kolenih (Bodi v formi).

Ko se staramo, izgubljam mišično maso in gibljivost. Zato je ukvarjanje s športom pomembno vse do pozne starosti, saj s tem krepimo mišice, skrbimo, da je naša kostna gostota zadostna, in ohranjamo gibljivost telesa. Fizična aktivnost pospeši bazalni metabolizem in pomaga pri izgradnji mišičnega tkiva, hkrati pa porablja energijo iz maščobnih zalog v podkožju. Ameriške raziskave za zdravje so pokazale, da naj bi od 2,5 do 5 ur zmerne tedenske fizične aktivnosti zadostovalo za ohranjanje zdrave telesne teže. Poleg učinka na telo šport vpliva tudi na psihološko komponento, saj zmanjšuje stres in krepi kognitivne procese. Ukvarjanje z vsako fizično aktivnostjo seveda predstavlja tudi nevarnost za poškodbe. Zato moramo biti pametni, ko izbiramo šport. Treba se je držati načela zmernosti in postopnosti. Dati moramo telesu čas, da se navadi na napore, ki jih pred tem še ni poznalo, in počasi ustvarjamo pot do svojih ciljev (Bodi v formi).

Za otroke je priporočljivo, da se gibljejo vsaj 1 uro na dan, za odrasle pa vsaj 30 minut. To gibanje mora biti zmerne intenzivnosti, da začne srce hitreje biti, da se zadihamo, da po telesu začutimo toploto in se znojimo (Arčnik, Gračner, Potočnik, 2007).

6 Zgodovina športnih objektov v Bohinju

Lučka Markež Sodja se je ukvarjala z zgodovino športnih objektov v Bohinju in pri tem marsikaj raziskala ter zapisala.

V starih časih domačini niso imeli preveč časa oziroma možnosti, da bi se ukvarjali s športom. Hoja v gore je bila v tistih časih namenjena predvsem lovu in iskanju rudnega

bogastva, v skladu z razsvetljenskim pojmovanjem sveta pa je bila namenjena tudi raziskovanju botaničnega sveta Julijskih Alp in ni bilo, kot je v naših časih, potrebe po »osvajanju nepotrebnega«.

Začetke množičnega športnega udejstvovanja v Bohinju tako lahko postavimo v drugo polovico 19. stoletja, ko se začne množično obiskovanje naših gora. To je bil tudi čas prebujene narodne zavesti, ko so Slovenci tekmovali z Nemci za prvenstvo v naših gorah. Nemško planinsko društvo je hotelo s postavljanjem planinskih postojank vtisniti našim goram nemški pečat. Kot odgovor na to se pojavi ideja o ustanovitvi Slovenskega planinskega društva. Bohinjski kaplan Ivan Žvan je s somišljeniki že leta 1872 v Srednji vasi ustanovil društvo Triglavski prijatelji. Na Podih pod Triglavom so celo zgradili manjšo planinsko postojanko, imenovano Triglavski tempelj. Naredili so tudi pot po grebenu Triglava. Oblasti pa društva niso hotele priznati. Žvana so z dekretom premestili, društvo je prenehalo z delovanjem, postojanka pod Triglavom pa je že leta 1875 propadla. Poskus ustanovitve Slovenskega planinskega društva v Ljubljani je bil uspešnejši in 15. oktobra 1892 je bil v Ljubljani pripravljani shod. Deželna vlada je z dekretom odobrila njegovo ustanovitev. Ustanovni občni zbor se je tako zgodil 27. februarja 1893, njegov načelnik pa je postal prof. Fran Orožen. Društvo je svojo prvo kočo postavilo v Bohinju, na planini Za Liscem poleti 1894, kar je bil v tistem času prvovrstni dogodek za Bohinj. Naslednje leto so odprli še Vodnikovo kočo na Velem polju. Leto kasneje so postavili tudi Triglavski dom na Kredarici. V času pred prvo svetovno vojno je bilo v Bohinju 12 gorskih vodnikov.

V čas pred prvo svetovno vojno sodi tudi ustanovitev prvih prosvetnih društev (Katoliško prosvetno društvo, kasneje Orel, leta 1903 in ustanovitev liberalnega Sokola leta 1909), društvi pa sta velik pomen pripisovali tudi športnim aktivnostim.

Leta 1908 so zgradili 2100 metrov dolgo sankališče Belvedere nad Bohinjsko Bistrico. Odprli so ga januarja 1909. Sankališče je bilo zelo dobro obiskano, na njem pa so potekala tudi številna tekmovanja. Domačini so služili z vzdrževanjem prog, prevažanjem turistov in nošenjem sank.

Na številnih terenih za smučanje (Senožeta, Strme, Dobrava ...) je bilo precej smučarjev že pred prvo svetovno vojno in tudi med samo vojno. Prvi smučarji v Bohinju so bili sicer gozdarji in lovci, ki so potrebovali smuči za opravljanje dela na terenu. Na začetku so smuči za vse smučarske discipline izdelovali kar v domačih mizarskih delavnicah. Leta 1902 jih je začel izdelovati kolar Franc Rozman po vzoru zlomljenih

smuči, ki so jih v Bohinju za sabo pustili tujci. Smuči Triglav, ki so jih izdelovali v tej delavnici, so bile na zelo dobrem glasu. Pri Rodarju so izdelovali tudi sanke. Rudolf Badjura, eden od pionirjev smučanja na Slovenskem, je že pred prvo svetovno vojno v Bohinju organiziral smučarske tečaje, še bolj pa se je zavzel po koncu prve svetovne vojne. Napisal je celo študijo, kako naj bi v Spodnjih Bohinjskih gorah povezali primerne terene za smučanje in ustvarili velik smučarski center. Leta 1912 je bila izdana posebna karta turnosmučarskih poti v okolici Črne prsti. Smučarje so vozili vlaki iz Ljubljane, Gorice in Trsta, železnice so smučarjem dajale popuste za vozovnice. Bohinj se je smučarsko opremil po koncu prve svetovne vojne, ko je v vojaških skladiščih ostalo veliko materiala, med drugim tudi smuči. Pozimi leta 1920/1921 je zimskošportni odsek Slovenske športne zveze v Bohinju celo organiziral poluradno državno prvenstvo v zimskih športih, enako so ponovili eno leto pozneje.

Za razvoj športa v Bohinju je obdobje med svetovnimima vojnama zelo pomembno, saj je bil Bohinj eno glavnih zimskošportnih središč v novonastali Kraljevini SHS (pozneje Jugoslaviji). Leta 1924 je Turistovski klub Skala, katerega člani so se ukvarjali z alpinizmom, smučanjem in fotografijo, postavil Skalaški dom na Voglu. Še večja pridobitev za zimski šport in gornišтво pa je bila postavitve prostornega Doma na Komni leta 1938. Obe postojanki sta postali pomembni izhodišči za planince in turne smučarje.

Za postavitve Doma na Komni ima zlasti velike zasluge Tomaž Godec, usnjar iz Bohinjske Bistrice, ki je bil ena osrednjih osebnosti športnega in sploh družbenega življenja v Bohinju v obdobju med svetovnimima vojnama.

V tem času so bili smučarji v Bohinjski Bistrici organizirani v Smuško društvo, na čelu katerega je bil Tomaž Godec. V tem času je smučarje iz Ljubljane v Bohinj vozil posebni »beli vlak«. Med največje pridobitve tistega časa v Bohinju pa lahko štejemo gradnjo nove 50-metrške skakalnice na Poljah. Načrte zanjo je izdelal inž. Thorleif Tunold Hanssen z Norveške. Hanssen je bil tudi trener naših smučarjev skakalcev. Na Hanssenovi skakalnici je v prvi polovici tridesetih let prejšnjega stoletja potekalo več odmevnih mednarodnih tekmovanj, po letu 1935 pa se je tovrstna dejavnost preselila v Planico, saj je v Bohinju v obdobju odjuge problem predstavljalo pomanjkanje snega. Velja pa omeniti, da se je v začetku tridesetih let prejšnjega stoletja čez Hanssenovo skakalnico večkrat pognala tudi ženska – to je bila Spotčova

Anica (Anica Stare) z Žlana, ki je dosegla dolžino 25 metrov, kar je bil za tiste čase izjemen in nenavaden dosežek, saj ženske niso ravno pogosto skakale na smučeh.

Med *orli* in *sokoli* je bila popularna telovadba, ki je bila zlasti aktualna v dvajsetih letih prejšnjega stoletja; zaradi političnega rivalstva je bilo med njimi močno tudi športno rivalstvo. Reprezentanca Kraljevine Jugoslavije v gimnastiki je bila v tistem času ena najmočnejših na svetu, eden udarnih adutov reprezentance pa je bil odlični bohinjski telovadec Tone Malej, dobitnik bronaste kolajne na olimpijskih igrah leta 1928. Malej se je na vrhuncu svojih moči leta 1930 smrtno ponesrečil med vajo na svetovnem prvenstvu v Luksemburgu. Glede na to, da v tem obdobju v Bohinju ni bilo telovadnice niti primerno urejenega telovadišča, je bil razvoj športa in športne vzgoje oviran, z izjemo zimskih športov.

Med najpodjetnejšimi so bili v tistem času bohinjski sankalci, člani Sankaškega kluba Bohinj, ki so sredi petdesetih let prejšnjega stoletja prišli na zamisel o izgradnji novega umetnega sankališča na terenu malo bolj zahodno od sankališča Belvedere oziroma cilja znamenite smuk proge na Kobli. Gradnja se je začela leta 1958. Po številnih zapletih z izvajalci in dokumentacijo ter z veliko prostovoljnega dela je bilo sankališče leta 1960 dograjeno. Proga je bila dolga 1150 metrov, višinske razlike je bilo 120 m, na progi pa iz zidakov zgrajenih 11 umetnih ovinkov, od katerih je vsak imel svoje ime. Start je bil zahodno od Gregorčevega rovta, cilj pa »Pr' treh hruškah«. Delovalo je dobri dve desetletji, v osemdesetih letih prejšnjega stoletja pa je bilo opuščeno.

V času decentralizacije so se pristojnosti na področju športa in športne vzgoje prenesle na občine in okraje, država pa je to področje obvladovala s številnimi organi za šport pri skupščinah občin in republike. Po združitvi občin Bled, Bohinj in Radovljica v eno občino s sedežem v Radovljici je bila ustanovljena tudi Občinska zveza za telesno kulturo Radovljica, in sicer spomladi leta 1961. Povečal se je družbeni interes za položaj v »telesni kulturi« in po začetnih težavah so se postopoma kazali rezultati strokovnih prizadevanj. Vseskozi pa se je pojavljal problem financiranja in pomanjkanja športnih objektov.

V tem času je na področju Bohinja delovalo Telesnovzgojno društvo Bohinj v Bohinjski Bistrici in Šolsko športno društvo Bohinj. V Telesnovzgojnem društvu Bohinj so gojili alpsko smučanje, smučarske teke, smučarske skoke, sankanje, odbojko, nogomet in atletiko. V sklopu Občinskega strelskega odbora Radovljice so delovali strelci Strelske družine Florjan Majhen. Planinci so bili organizirani v planinskih društvih v Bohinjski

Bistrici in Srednji vasi. Nekaj časa je deloval tudi Kegljaški klub na ledu Bohinj. To je bil tudi čas graditev večjih športnih objektov na območju naše občine. Postopoma so gradili smučarska centra na Kobli in Voglu v sklopu turističnih organizacij.

Tak sistem je obstajal vse do leta 1971, ko so bila sprejeta ustavna dopolnila, nato pa je država športni sferi postopoma odstopala vedno več nalog. V obdobju samoupravnega socializma je država razpustila vse organe za šport in prenesla naloge na samoupravne skupnosti. Decembra 1973 je bila ustanovljena Temeljna telesnokulturna skupnost, ki je delovala vzporedno z Občinsko zvezo telesnokulturnih organizacij, od nje je prevzela tudi vrsto pristojnosti. Ta se je februarja 1975 preoblikovala v Zvezo telesnokulturnih organizacij Radovljica. V tem času so se korenito izboljšale razmere v telesni kulturi. Po letu 1980 se je zaradi poslabšanja gospodarskih razmer investiranje v šport nekoliko upočasnilo.

V letu 1991 se je Zveza telesnokulturnih organizacij preimenovala v Športno zvezo. To pa je tudi obdobje, ko so se ustanovljala posamezna športna društva v krajevnih skupnostih v Bohinju. Telesnovzgojno društvo Bohinj kot enovita organizacija različnih panog ni več organizacijsko zadržalo posameznih aktivnosti, ustanovljati so začeli nova društva in klube.

V tem obdobju so bili smučarski teki športna panoga, ki je v Bohinju najbolj izstopala. V letih 1956–1993 so bohinjski organizatorji prirejali mednarodna FIS-tekmovanja za pokal Bohinja, alpski pokal in svetovni pokal. Tekmovanja so se odvijala na Pokljuki in v Bohinju, dvakrat pa tudi v Mojstrani. Slabe snežne razmere so na koncu tekmovanje prestavile celo na Vogel in Rudno polje (tam še danes potekajo tekmovanja v biatlonu na državni in mednarodni ravni, vključno s svetovnim pokalom), kjer je danes moderno opremljen smučarskotekaški oziroma biatlonski center. Organizacijo teh tekmovanj je postopoma prevzelo blejsko turistično gospodarstvo, saj je vnema dolgoletnih, večinoma prostovoljnih organizatorjev popolnoma zamrla.

7 Kolopark oziroma *pumptrack* Pampi

Jure, Žiga, Klemen in Marcel Kal so poiskali slovensko poimenovanje za *pumptrack* poligon, ki je utrjena krožna pot in je sestavljena iz grbin in ovinkov. Za vožnjo po njej potrebujemo običajno kolo, kjer vrtenje pedal ni potrebno. Pomembno je le usklajeno ritmično gibanje telesa in rok, kakor da bi s tlačilko polnili prazno zračnico.

Zamislili smo si, da bi v Bohinju, točneje v Bohinjski Bistrici, poleg športnega igrišča za osnovno šolo zrasel najboljši kolopark v Sloveniji. Samo najboljše namreč privablja mlade in tudi starejše športnike iz vseh koncev in krajev naše domovine in širše. Tem športnikom bi lahko rekli tudi turisti. Poimenovali smo ga Pampi, saj nas beseda spominja na *pumptrack*, pumpanje ter ima zabaven prizvok.

Marcel P. in Ožbalt sta raziskovala, katera *pumptrack* proga bi bila glede na njihove želje in izkušnje najustreznejša. Obenem sta se ukvarjala tudi s pozivom Maruše Rozman Velički, referentke za družbene dejavnosti z Občine Bohinj, katere površine bi bile za otroke in krajanje občine najustreznejše. Ugotovila sta, da si ljudje najbolj želijo steze za *pumptrack*, ulične telovadbe (*street workout*), nato odbojke in tenisa – obe igrišči z mrežo. V kratkem si želijo tudi mizo za namizni tenis (z mrežico) ter hokejsko igrišče, ki bi bilo primerno za rolanje in drsanje.

Vsa igrišča so namenjena ljudem vseh starosti.

Slika 1: Primer proge kolopark (vir: Google)

Slika 2: Primer velikega modernega parka, kot si ga želimo (vir: www.as.com).

Slika 3: Pozicija športnega parka (vir: Google maps)

Slika 4: Lokacija koloparka Pampi v športnem parku (vir: Google maps)

7.1 Proga

Zgradili bi nekaj različnih stez, ki bi bile primerne za vsakogar. Glavna atrakcija bi bila tekmovalna steza, ki bi poleg višjih zavojev in večjih grbin, ki seveda omogočajo tudi višje hitrosti in tekmovanje za trening ali pa organizacijo pravih tekmovanj, vsebovala merilno napravo za merjenje časa. Uporabniki koloparka bi si lahko naložili posebno aplikacijo, ki bi jo pomagali razviti na Oddelku za športni turizem Turizma Bohinj. Vsak registrirani uporabnik bi pridobil svojo unikatno QR-kodo, ki bi jo odčital na startu tekmovalne proge. Semafor bi po nekaj sekundah pričel odšteti čas, ko se mora uporabnik podati na progo. Ko bi prečkal ciljno črto (in tudi časovno celico), bi se na semaforju pokazale njegove začetnice in končni čas. Enako bi bilo vidno tudi v aplikaciji pod razdelkom "Najboljši časi dneva". Cena te storitve bi bila 50 centov, celoten izkupiček pa bi bil namenjen vzdrževanju koloparka. Zmagovalci tedna bi bili nagrajeni z majico "V Bohinju najbolje pumpam", ki bi jo financiralo Turistično društvo Bohinj iz proračunskega razdelka, namenjenega za promocije, in s paketom 5 energijskih ploščic, ki jih boste v tej nalogi spoznali pozneje.

Poleg tekmovalnega poligona bi za naziv najboljšega koloparka v Sloveniji potrebovali še otroško stezo, začetniško stezo, standardni poligon in linijo skokov. Na ta način bi bil park prepoznaven, mladi pa bi si ga seveda želeli obiskati. Z uspešnim projektom bi seveda oživel tudi šolsko športno igrišče, ki trenutno v popoldanskem času bolj ali

manj sameva. S primerno ureditvijo in umestitvijo koloparka poleg šolskega igrišča bi pridobili prostor, kjer bi se lahko družili mladi in stari, občani naše občine in turisti. Neposredna bližina Kampa Danica in Eko hotela Bohinj, Penziona Tripič in ostalih manjših ponudnikov nočitev bi v kolopark zagotovo privabila tudi tuje goste.

K izdelavi parka bi povabili obe najbolj znani podjetji, ki se s tem ukvarjata v Sloveniji, in sicer Batt Crew in Alliance. Od podjetij bi želeli celostno ureditev prostora, ki bi kar najmanj vplivala na okolje. Želimo namreč, da bi bil naš park prostemu očesu skrit in obiskovalcu Bohinja od daleč ne bi kvaril pogleda na naravo, zaradi katere je verjetno tudi prišel v to dolino. V parku bi moralo biti veliko zelenja, kamuflažno zakrite asfaltirane površine, pešpoti med objekti, klopce, pitniki in energetske varčni reflektorji, ki bi ob primernem vremenu uporabnikom omogočali rekreacijo tudi v večernem času. Na ta način bi park postal osrednja točka mladih v Bohinju.

Slika 5: Tekmovanje v koloparku
(vir: www.thejonescenter.net)

Slika 6: Primer otroške proge
(vir: www.alliancease.com)

7.2 Primerno kolo

Fantje Žiga, Jure, Klemen in Marcel Kal so raziskali, da se zagon ali hitrost pridobi z ustreznim gibanjem kolesarja, zato so najboljša kolesa brez vzmetenja, ki absorbirajo koristno energijo, potrebno za premagovanje grbin. Kolesa imajo običajno tog okvir, kot so kolesa v slogu BMX, ki najučinkoviteje pretvarjajo kolesarjevo gibanje v potisk naprej. Nekatera kolesa so bila oblikovana po meri za *pumptrack* s funkcijami, kot je zamaknjena gonilka, ki stabilizira pedale in zniža voznikovo težišče. Stezo lahko sicer normalno prevoziš s katerim koli tehnično brezhibnim kolesom.

Na sami stezi pa se seveda ne uporablja samo koles. Ustrezni pripomočki so tudi skiroji, rolerji in rolke. Zaradi širokega spektra potencialnih uporabnikov so koloparki med najbolj obiskanimi športnimi objekti, saj ima večina otrok oziroma mladostnikov

doma vsaj en pripomoček, s katerim lahko uspešno premaga vse fizikalne zakonitosti gibanja na takih stezah.

7.3 Kolesarska oprema

Klemen, Žiga, Jure in Marcel Kal so nadobudni kolesarji, ki bodo poskrbeli za ustrezno opremo na stezi z nasveti ali izposojo.

Ustrezna kolesarska oprema za varno uporabo koloparka so ščitniki za kolena in komolce, zaščitne rokavice, čelada ter telesna zaščita oziroma t. i. Body Armour, ki pa ni nujno potrebna.

Slika 7: Primer primernega kolesa za kolopark (vir: Google)

8 Energijska ploščica

Jasna, Tinkara, Ana, Daša Š. in Tina so se lotile energijske ploščice, ki je primerna za športnike in bi bila v ponudbi poleg *pumptrack* steze. Kolesarjem bi dala moč in dodatno energijo za gibanje. Poleg tega pa bi promovirala naš kolopark. Sestavine za ploščico so črpale »na bohinjskih tleh«, saj tako spodbudimo lokalnega proizvajalca – kmeta k dodatnemu zaslužku.

Povezale so se s kuharjem Jožetom Godcem, ki je s svojimi nasveti pripomogel k okusni in po izgledu čudoviti ploščici.

Pri idejah za ime ploščice so dekleta izbirala med več možnostmi: Bohinjska malinina rezina/ploščica, Športna malinca, Športna malinina rezina, Športna malina, Triglavska

rezina, Okusi Bohinja, Medeni Triglav, Čokomalinca, Medena malina, Medlina. Na koncu so jo poimenovali **Čokomalina**.

RECEPT ZA ČOKOMALINO

Sestavine za 24 čokoladic:

100 g mletih orehov
80 g liofilizirane maline
200 g ovsenih kosmičev
100 g masla
100 g granole
200 g medu
7,5 g želatine (na pol kilograma malin 15 g)
10 g želatine za osnovo
100 g lešnikov
19 ml vanilijeve arome
250 g zamrznjenih malin
50 g sladkorja
sok ene pomaranče

Preliv:

400 g bele čokolade
crispy maline

Postopek:

Priprava osnove: Najprej nasekljamo orehe. V posodi pražimo nasekljane orehe in lešnike, dodamo ovsene kosmiče, granolo in maslo. Pražimo približno 10 min, dokler ne postane zlato zapečeno. Ko je masa prepražena, ji dodamo še med, suhe maline in vanilijevo aromo ter želatino. Vse dobro premešamo.

Priprava želeja: Žele naredimo iz svežih ali zamrznjenih malin, pomarančnega soka, želatine in sladkorja. 7,5 g želatine namočimo v mrzli vodi, da nabrekne. V kozici skuhamo maline in jih, ko se razpustijo, prepasiramo. Dodamo pomarančni sok. Ožeto

želatino damo v prepasirane maline, segrejemo, da se želatina razpusti, po potrebi sladkamo in vlijemo v pekač, obložen s folijo. Ohladimo, da se strdi.

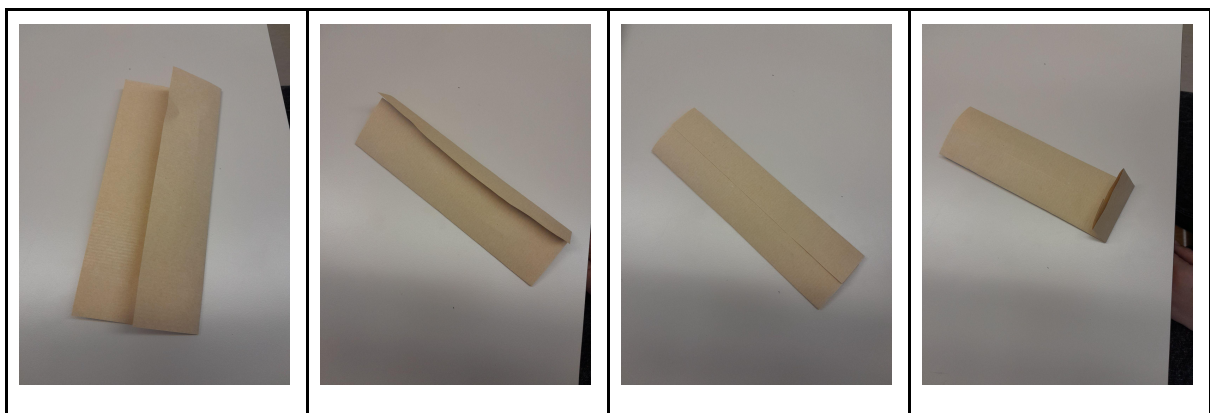
Zlaganje ploščice: V modelček naložimo žličko osnove, nato dodamo malinov žele in še eno žličko osnove. Ko se ploščica strdi, jo vzamemo iz modelčka, oblijemo s staljeno čokolado in posujemo s hrustljivimi malinami. Ohladimo.

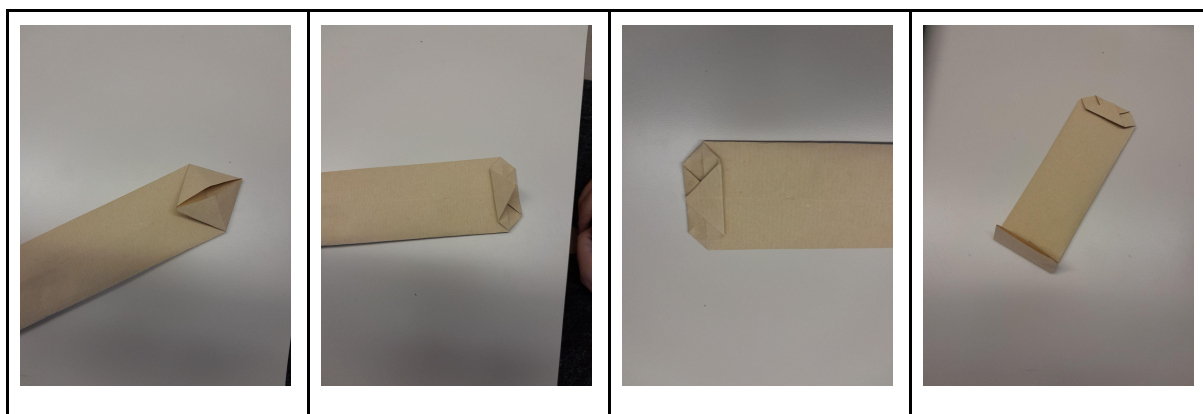

Slika 8: Žitna ploščica Čokomalina (foto: B. Vevar)

Ploščico bomo zapakirali v ekološko, okolju prijazno papirnato vrečko, ki bo imela na prvi strani ilustracijo z imenom, na zadnji strani pa deklaracijo. Papirnate vrečke bomo izdelali sami iz papirja, primerne za stik z živili.

Postopek izdelave vrečke, ki jo je izdelala Tina Sodja Preželj:

Slika 9: Postopek izdelave vrečke (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)

V nadaljevanju sta predstavljena primera dveh nalepk za embalažo. Prvo nalepko sta pripravili Alja Čuden in Gaja Arh.

Slika 10: Primer prve nalepke – 1. stran (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)

Slika 11: Primer prve nalepke – 2. stran (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)

Avtorice primera druge nalepke so Tinkara Šmit Režek, Ana Mikelj, Jasna Cundrič, Tina Urh in Daša Štros.

Slika 12: Primer druge nalepke – 1. stran (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)

Slika 13: Primer druge nalepke – 2. stran (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)

Oba predloga embalaže smo oblikovali s pomočjo spletne aplikacije Canva. Čokomalina bi se prodajala v koloparku po ceni 3 evre.

Izmed obeh predlogov smo po skupni odločitvi izbrali drugi primer embalaže.

9 Logo

Daša G., Hana in Laura so glede na predloge pomagale pri oblikovanju loga in slogana. Dokončno so ga oblikovale Alja Čuden, Gaja Arh, Nika Korošec, Žana Golja in Lucija Cvetek.

Krog loga predstavlja gumo, polkrožne modre črte pa klančine na progi. Krog je razdeljen na štiri dele; v vsakem delu je eno od prevoznih sredstev (kolo, skiro, rolka,

roler), ki se lahko uporabljajo na progi. Vsaka barva v logu ima svoje sporočilo o tem, kaj lahko doživimo na progi. Pomen barv: rumena – sreča, rdeča – požene adrenalin, modra – varnost, zelena – narava.

Z vsemi prevoznimi sredstvi smo lahko deležni užitka v naravi, zato smo predmete naključno postavili v barve loga.

Slika 14: Logo športnega parka (foto: G. Arh)

10 Slogan

Za slogan smo imeli najprej veliko idej:

- Od gume do kolesa
- Iz avta na skiro
- Od ekrana do narave
- Od naprave do narave
- Popel' se

Slogan smo izbirali učenci, ki smo sodelovali pri projektu Turizmu pomaga lastna glava, in učenci izbirnega predmeta turistična vzgoja. Izbrali smo slogan POPEL' SE, ker nam predstavlja druženje in zabavo v naravi na posebej oblikovani progi. Med vožnjo s kolesom lahko uživamo in se družimo s prijatelji ter družino.

11 Marketing

Iza, Klara in Sara so se ukvarjale s propagiranjem *pumptrack* steze oziroma koloparka, ki bi v Bohinj privabil kolesarske navdušence. Določile so tudi ceno izposoje koles in kolesarske opreme.

Poudarek oglaševanja bi bil na socialnih omrežjih, predvsem na Instagramu, kjer bi vključili slike, videe, cenik (izposoja koles – celodnevna: 14 €, poldnevna: 8,5 €; izposoja kolesarske opreme – čelada, ščitnik, rokavice: celodnevna: 9 €, poldnevna: 5 €; celodnevni paket – vključuje kolo, čelado, ščitnike in rokavice: 20 €).

Oglas/reklamo bi predvajali na RADIU 1 (tel. št. 051/300 300), RADIU TRIGLAV (tel. št. 04/586 10 12) in na RTV SLOVENIJA (kontakt za oglaševanje:

<https://www.rtv slo.si/rtv/oglasovanje>).

V pisni obliki bi oglaševali v Bohinjskih novicah (kontakt 04/577 01 00) in v primeru viška denarnih sredstev v Gorenjskem glasu (kontakt za oglaševanje: <https://www.gorenjskiglas.si/oglasovanje>).

Na raznih prireditvah bi delili letake s kratko predstavitvijo steze. Učenke bodo delile letake na tržnici TPLG.

12 Sponzorstvo

Katja in Maša sta se ukvarjali z možnostjo sponzoriranja koloparka. Iskali sta različne rešitve in se pri tem marsikaj spraševali ...

1. Zakaj kolopark oziroma *pumptrack* v Bohinju? Menita, da je mladim še kako pomembno druženje z vrstniki, gibanje, bližina objekta, veselje in šport mladih, preživljanje časa na svežem zraku in spoznavanje nečesa novega (*pumptrack*) v znanem okolju. Kolopark bi nudil dodatno možnost ukvarjanja s športom v Bohinju in druženje vrstnikov iz različnih okolij.

2. V SSKJ sta prebrali, da je sponzor tisti, ki v reklamne namene gmotno podpira, omogoča kako dejavnost ali izvedbo česa (pokrovitelj, podpornik). Razpisi pa so javne objave, ki nam lahko posodijo denar. Mi smo se odločili, da se bomo prijavi na razpise, ki jih nudijo Občina Bohinj, Zavod za šport, Zavod Planica, Fundacija za šport ... Razpise bo pregledala Katja.

3. Maša bi poslala prošnje za pridobivanje sredstev, ki bi jih naslovili na turistično društvo, prostovoljce za delo, prostovoljne prispevke, slovenska podjetja, možnost izposoje opreme. Triglav in Gorenje sta velika sponzorja športa, zato bi se obrnili nanju in na Kolesarsko zvezo Slovenije.

4. Uredili sta srečanje s predstavnico Občine Bohinj za družbene dejavnosti Marušo Rozman Velički, ki je predstavila projekt športnega parka, v katerega lahko

umestijo *pumptrack* po željah otrok. Učenci so aktivno sodelovali pri predstavitvi in umestitvi različnih objektov na mesto parka.

5. Uredili bosta nakup sestavin za energijsko ploščico in embalažo (papirnate vrečke/škatlice), skratka – vodili bosta finančno stanje za nakup in porabo materiala.

Slika 15: Pogovor z Marušo Velički o športnem parku
(foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)

13 Tržnica

Za izgled tržnice skrbijo Daša G., Hana in Laura ob pomoči drugih udeležencev projekta, same pa usmerjajo in spodbujajo delo. Z učiteljem se dogovarjajo o prosti tehnični učilnici in učencem sporočajo termin dela. Skupaj so sestavile okvirno predstavitev, ki se bo do same izvedbe tržnice dodelovala.

Cilji za izdelavo tržnice in aktivnosti:

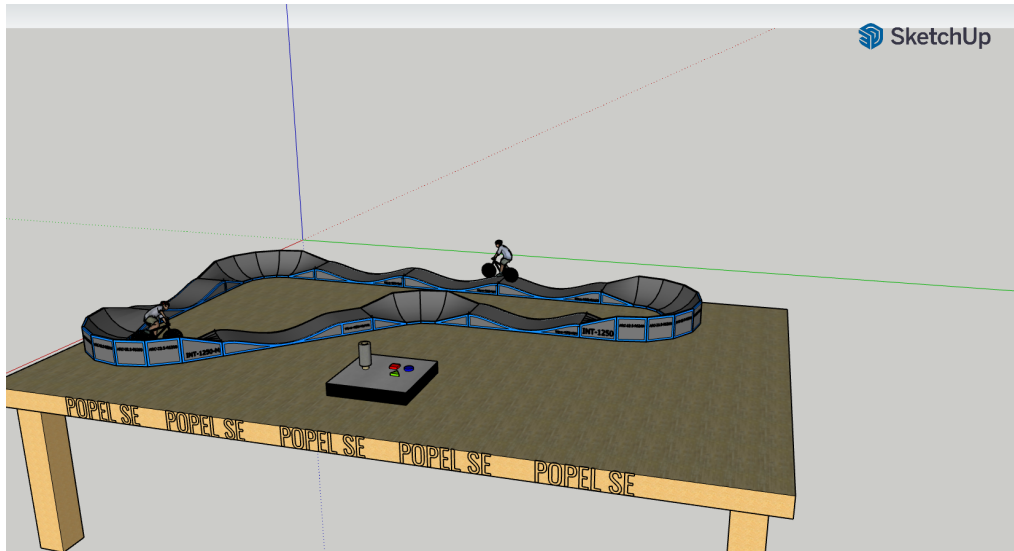
- maketa (tekmovanje s poganjalci, skiroji, nagrada: energijska ploščica);
- predstavitev vožnje na stezi (iz lepilnega traku bomo sestavili del poti, ki bo odprta za javnost);
- degustacija (proteinska ploščica);
- deljenje letakov s povabili k obisku tržnice Popel' se.

Izdelava tržnice

Osrednji del: maketa – dirkališče

Ker je tržnica omejena na 4 m² in je naš cilj prikazati dinamičnost in zabavnost vožnje v koloparku, smo si zastavili izdelavo makete, ki jo bodo zainteresirani obiskovalci tržnice preizkusili z vožnjo RC-krmiljenih vozil.

Cilj je izdelati maketo, tako da vključuje prvine, ki bodo obiskovalcem na zabaven način omogočale preizkus proge. To so zavoji, visoki zavoji, kuclji, skoki ... Maketa bo omogočala tudi merjenje časa in izvedbo zabavnih tekmovanj.

Slika 16: Maketa proge na tržnici (foto: arhiv OŠ dr. J. M. Boh. Bistrica)

Potek izdelave

Pri načrtovanju ugotavljamo, da bo največji izziv izdelava same proge, ki mora biti izdelana tako, da bo omogočala vožnjo z vozilom na daljinski upravljalnik.

Vozilo bomo izdelali z reciklažo avtomobila na daljinski upravljalnik. Plan je, da namesto šasije dodamo kolesarja.

Idealno bi bilo, če bi lahko dodali merilnik časa.

Aktivnosti na tržnici

Potekalo bo tekmovanje z RC-vodenimi vozili po maketi koloparka (*pumptracka*), predstavitev vožnje na stezi in degustacija energijske ploščice, ki jo bodo učenci tudi delili okrog na kolesu, skiroju, rolki in rolerjih.

Načrt za izvedbo

Iz lepilnega traku bomo sestavili del poti. Obiskovalci bodo lahko preizkusili veščine obvladovanja skiroja.

Cilj je obiskovalce navdušiti za obisk parka, ki omogoča še zabavnejšo vožnjo in učenje novih veščin.

Poudariti želimo, da z izboljšanimi veščinami obvladovanja skiroja postanemo varnejši udeleženeec v prometu.

14 Zaključek

Kolopark je ena izmed najatraktivnejših športnih ponudb v Sloveniji in je dostopen vsakomur, ki rad kolesari, rolka, rola in se vozi s skirojem. Z našim koloparkom bomo privabili tako mlade in starejše domačine ter turiste, saj stremimo k izdelavi proge, ki bo ena najboljših v Sloveniji. Tekmovanje na progi in energijska ploščica Čokomalina pa bosta dodatno privabila zanimanje za obisk koloparka.

Spoznali smo, zakaj je gibanje pomembno, kaj se je v preteklosti dogajalo v Bohinju na športnem področju, kakšno kolo in kolesarska oprema sta primerna za kolopark, kaj je kolopark in kakšne so primerne proge. Naučili smo se dogovarjati z izvenšolskimi organizacijami in raziskali smo možnosti promocije ter sofinanciranja. Velik izziv pa nam bo predstavljala izdelava proge na tržnici.

15 Viri in literatura

Arčnik, M., Grančer, P., Potočnik, N. 2007. *Šport in mladi* [online]. Dostopno na: <https://padlet.com/barbaravevar/mladiinsport/wish/2344948694> (8. 11. 2022)

Bodi v formi. 2022. *Kako šport vpliva na tvoje zdravje* [online]. Dostopno na: <https://www.bodiformi.si/blog/kako-sport-vpliva-na-tvoje-zdravje/> (15. 11. 2022)

Mladi in šport [online]. Dostopno na: <https://sport-rodica.splet.arnes.si/sport-in-zdravje/> (15. 11. 2022)

SLOfit. 2022. *Mladi in šport* [online]. Dostopno na: https://www.slofit.org/Portals/0/Clanki/COVID-19_razvoj_otrok.pdf?ver=2020-09-24-105108-370 (13. 12. 2022)

Kališnik, P. (2021). *Šport mladih: Pomen staršev in družine* [online]. Delo. Dostopno na: <https://www.delo.si/polet/sport-mladih-pomen-starsev-in-druzine/> (13. 12. 2022)

Tomc, K. *Vpliv staršev na vključitev otrok na športno vadbo. Diplomsko delo* [online]. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2010. Dostopno na: <https://www.fsp.uni-lj.si/cobiss/diplome/Diploma22057430TomcKatja.pdf>

(13. 12. 2022)

Džudžar, A., Pikon, P. *Zgodovina športa v Bohinju* [online]. Gore-ljudje. Dostopno na: <https://www.gore-ljudje.si/zgodovina-sporta-v-bohinju> (14. 12. 2022)

N. K. 2012. *Preverite, ali se vaš otrok dovolj giblje* [online]. Dostopno na: <https://www.bibaleze.si/malcek/preverite-ali-se-vas-otrok-giblje-dovolj.html>

(13. 12. 2022)

Šrot, N. 2011. *Šport za mlade v občini Zreče in možnosti za razvoj. Diplomsko delo* [online]. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport. Dostopno na: <https://www.fsp.uni-lj.si/cobiss/diplome/Diploma22067320SrotNina.pdf> (14. 12. 2022)

Šport in zdravje. Dostopno na: <https://sport-rodica.splet.arnes.si/sport-in-zdravje/> (14. 12. 2022)